

ديگر وصيت

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صواعق
وبيع و صلوات و مساجد يذكر فيها اسم الله
كثيرا و لينصرون الله من ينصره ان الله لقوى عزيز

زمان تاسيسي ۳۱ ديكابر ۱۹۰۶ سنه سنه سنه

۲۰۱۰

u.u8686@gmail.com

هفته ده بر مرتبه نشر اولنان ديني، فني، ادبي و سياسي ژورنالدر

اورنبورغ ايچون

سنه لك بهاسي . ۳۰ صوم «تین»
يارم سنه لگي . ۱۰ « ۵۰ »
اوچ آيلغي . ۱۰۰ « »
چيت شهرلرگه
سنه لك بهاسي . ۴ صوم «تین»
يارم سنه لگي . ۲۰ « »
وچ آيلغي . ۱۰۰ « ۲۰ »
چيت مملكتلرگه
سنه لك بهاسي . ۶۰ صوم «تین»
يارم سنه لگي . ۳۰ « »
وچ آيلغي . ۲۰۰ « »
اورنبورغ ژورنال «دين
ومعيشت» تيليفون نومر ۲۸۹

پارلمان يازولرني
وزگارتورگه اداره
اختيارليدر.
باصلمغان يازولر
كيرو قايتارولماز.
مارقه سز خطرلر
قبول ايدلماز آدرس
آلماشتورورغه ۲۱ تين
آلدر.
آدريسني آچق
يازولري اوتتوله.
آدريس سز مقاله لر
درج ايدلماز.

۱۲ تين
Инв. №
г. Казань - Qazan.

شهر ايچي شا کردلرينه يلغه ۲ روبله ۵۰ تين چيت شهر شا کردلرينه يلغه ۳ روبله در.

فهرست

مسئله
مسائل ترانسواليه
مک بر حديث
علمسز عملده نه فائده
موازنه لازمدر
تورلي خبرلر
قونفرنس پروگرامي
خارجي خبرلر
اورنبورغ خبرلري

«دين ومعيشت»

ژورنالينده ۱۹۰۸ سنه
ايچون آبونه دفترى
آچقدرد بوسنه ژورنال
لمز «ايزگو كيچه» لردن
بشقه يالغزي چغوب
سنه لك بهاسي ۴ روبله،
يارم سنه لك ۲ روبله
۳ آيلق برر وبله ۲۰
تین در

مسئله

عزتلو محرر افندی!
۱ نچي سؤال بر مسلمان خمر و لحم خنزير ايله
سودا قيلسه حلال نرسه ايله سودا قيلورغه قادر
بوله توررب شول كشينك طعامنى يمك وپولى ايله
معامله قيلمق جايزمى؟
۲ نچي سؤال بر كيمسه بر مسلمانغه اوغرايعان
مالينى آرزان بها ايله كتوروب صاتسه آلمان كشي

ایندی بونلرنی معلوم ایتکاندنصونک مقصوده شروع قیلوب ایته مز! بو ابن العربی دیکان کشی بر کتاب تألیف قیلوب (کتاب احکام القرآن) دیو اسم قویدی. شول کتابنده قرآن کریمنک (والمنخنة) دیکان سوزنی تفسیرده ایته در منخنة شوندا این حیواندرکه آنی بوویب اواتورور لر تیلاسه ییب ایله تیلاسه ییبسز همده تیلاسه قصدی بولسون تیلاسه من غیر قصد بولسون. هم (والموقوذة) نی تفسیر قیلدر: موقوذة شوندا این حیواندرکه آنی اغاچ ایله صوغوب طاش ایله بهروب اولتورور لر پوله ایله آتوب اولتورلکانده بونکه داخلدر. دیو. دخیده ایکنچی برده قرآن کریمنک (قل لا اجد فیما اوحی الی محرما الایه) آیتنی تفسیردن صونک ایته در: اگر اعتراض طریقله: الله تعالینک حرام قیلغان نرسه لری بو قدرگنه توکل بلکه منخنة موقوذة وبونلرغه اوخشاشلر دخی وارددر. دیب ایتو لسه بو اعتراضه جوابا ایته مز بونلر هر قایوسی میته که داخلدر. لکن الله تعالی بو میتهدنک انوا عسنی بیان ایتدی هم ذکاتنه یتشولوب یتشلمکاننی آیرب بردی. دیو.

ابن العربی بو ایکی مقامدهغی سوزلرنده بشقه مسلمانلرنک سوزلرینه موافقت قیلمقددر. اما آنک هخالی بولغان سوزلری قرآن کریمنک (وطعام الذین اوتواالکتاب حل لکم) آیتنی تفسیرده در. آنده ایته در.

الله تعالینک «قل احل لکم الطیبات» دیکان سوزی (حل لکم) آیتنه قدر صید هم کتابی طعامینک الله تعالی مباح قیلغان طیبات جمله سندن ایدکلرینه دلیل قاطعدر. الله تعالینک بونلرنی تکرارا ذکر قیلوی خواطر فاسده که کیلکان شکوک و اعتراضاتی دفع و رفع ایچونددر.

شوشی سوزارندن صونک دخی ایته در. میندن سوال قیلدیلر نصرانی طرفندن موینی بورولوب او. لکان طاوقنی مسلمان کشینک اشاماقی درستهمی؟ دیو. من شول سو الکه قار شو اگر چندیکه نصار انک ذکا تلمری بز نک قاشمز ده ذکوتدن صانالماسده مذکورر طاو قنی اشامق درستدر. زیرا اول طاوق نصرانی نک هم آنلرنک علمالریزک طعامیدر. هر نرسه که آنلرنک دیننک آنلرغه حلال بولسه بز لر که ده حلالدر. مکر الله تعالی نک آنلرنی تکذیب قیلدیغی نرسه لرنکه حرامدر دیو جواب ویردم دیمشدر.

دخیده بر یرنده ایته در صلح وقتنده نصار انک بز لر که ملک قیلوب ویردیکلری خاتون قزلرینی وطی قیلحق علماء مالکیه قاشنده درستدر شولای بولغاچ نچک ایتوب آنلرنک ذبیحه لرینی آشاماسقه کرک حالبوکه آنلرنک ذبیحه لرنی آشامق حل وحرمت جهتیه آنلرنک بز که ملک قیلوب برکان خاتون قزلرینی وطی قیلودن دون مرتبه ده در دیمشدر.

ابن العربینک بو سوزلرینک حاصلی شولدرکه یهود و نصاری خلقینک طعاملری، بز م شریعتهمزده تیلاسه حلال تیلاسه حرام بولسون اول طعامنی مسلما نلرنک آشامقلری درستدر. بوننک ایچون ایکی دلیل وارددر. برسی (وطعام الذین اوتواالکتاب حل لکم) آیتنی که بو آیت عامدر. بناء علیه آنلرنک بر طعاملری حلالدر دیکان سوز بوله در. ایکنچیسی صلح وقتنده آنار طرفندن ملک قیلوب ویرلماش خاتون قزلرینی وطی قیلو علماء مالکیه قاشلرنده درستدر، بناء علیه شریعتهمزده حرام بولغان طعاملرینی آشامقنی آنلرنک خاتون قزلرینی وطی قیلونک حلالدینه قیاس قیلوب اهل کتاب بولولری علهسی ایله حلال دیب ایته مز.

بلکه حرمة اعظم بولغان و طینک حلاللکندن
حرمة دون بولغان آشاوننک حلاللکنی بطریق الاو
لویت ثابتدر. ابن العربی اوزینک بو سوزینه «بز قایدن بیل
مز نصاری لر ننگ اوز طعاملرینک اوزلرینه حلال
بولوچیلغنی تاکه بز گده حلال بولوچیلغنی بیلور
ایدک» دیب اعتراض وسؤال کیله چکنی سیز نوب
بو سوالگه خواب اوله رق «هر نرسه که آنلر قاشنک
حلال بولسه یعنی آنلر اوز دینلرنک حلال دیب اعتقاد
قیلسه لر شول نرسه بز لر که حلالدر» دیدی.

ایندی بو سوزینه آلائی بولغاچ آنلر دیننک مینه
لحم خنزیر دم بونلرده حلال ایدی بز که ده بونلر
حلال بولسه کیراک دیب اعتراض نی دفع ایچون
«مگر الله تعالی ننگ آنلر نی تکذیب قیلدیغی نرسه لرنکه
حرامدر.» دیدی.

بوننک بو فتواسینک موضوعی موینی بورولوب
اولکان طاوق ایدی. بو شونی حلال دیکان ایدی. بو
سوزینه (بو طاوقده ذکات ذبح یوق بیت آنی نچک
آشامق حلال بولسون؟) دیب ایتور که یول قاندر
ماو نیتی ایله «بو طاوق بزم دینمزده معتبر بولغان
ذکات و ذبح بولمسه ده آنی آشامق حلال زییرا الله
تعالی آنلر ننگ طعامنی مطاقاً مباح قیلدی.» دیو
جواب ویردی.

بناء علیه ایتنی تعمیم قیلوب بزم قاشمزده اولان
حلال و حرامنک هر قایوسنی عموم آیت تحتنه ادخال
ایتدی. همده اهل کتابنک اعتقادینه تعدیل ایتدی.
موندن لازم بوله در اهل کتاب قولینک شرعی بو-
لغان حل و حرمتنی اثبات ایچون بز لره حجة بولمقغی
هم الله تعالی ننگ آنلر نی تکذیب ایتدیکی ماد لرنکه
بشقه ده آنلر ننگ سوزنی تصدیق قیلومز ننگ تیوشلی
بولوچیلغنی.

بوننک بو ذلتینک مبناسی یوقاروده بیان اولندیغی
وجه اوزره ایکی شبهه در. بری آیتدن اخذ قیلو ایکنچیسى
علماً مالکینه ننگ تصریحارینه قیاس قیلودر. آننک
بونلره بشقه عقلی اولسون نقلی اولسون دلیلی
یوقدر. و برده (مگر الله تعالی ننگ آنلر نی تکذیب قیلدی
یغی نرسه لرنکه حرامدر) دیکان سوزیدر که بو
قیدنی مفتی عبده اهمال قیلدی. بناء علیه آننک
فتواسینه کوره لحم خنزیر وسائر بالاجاع حرام
بولغان عادتلرینک ده حلال بولوچیلغنی لازم بوله در.
ایندی بو ایکی شبهه ننگ هر ایکیسنی ایکی مقامده
بیان ایده جکمز.

منک بر حدیث

اوتکان نومیردن مابعد

ش. چ. (بو طریقچه علم مجلسی دیکانلرنده بر
برسی برلان قچقر شقاچ نیچوک ورثة الانبیا بولور
غه کیرهک بلکه بو اشلری شفی لر اشی بولغانلقدن
بولارنکده ورثة الاشقیأ بولولاری لازم بوله دور.
اگرده اوزلرین مونداین یاراماغان اشدن بره و
طیماقچی بولسه حاضر آنکارغه سین کافر یا اصول
جدید دیب ایتورگا طوره لار. اویلارنچه اصول جدید
گویه بر یانغی دین دیکان سوز ایش) دیمش.
افندم حقلقنی قچقرو ب ایتو توگل قلیج برلده ایتکان
لر ورثة الانبیا بولغانغ، کوره حقلقغه لرشوب قچقره
لار نبینا صلی الله (عم) ننگ حقلقنی اوستکا چغارر
ایچون مبارک تشری صنغان اصحاب کرام لار ننگ
قانلری آفغان شهید بولغانلار. الله تعالی ننگ ننگ نعمتی

اگر علمالار مزه فی ایشتهسہلار شونکا تیک گنه طنکلاب غنه او طرسہلار منه اولور ایدی ورثہ اگ گلا ف. منه مجازف بیچارہ سزنگ حریہ دینیہ حریہ دینیہ دیب فچقرونکزده شول فچقرو حلقنی ایتو بتسون ایچون گنه ایشر . باقکز آدم لر تلاسہلار قای دینک تلاسہلار قای مذہبده بولوب تلاسہلارنی س یله سنلر دیولرنکزی بارسنده اویلاسالر روسیہ علماء لاری تبارلر . لکن اویلاغان کشی یوق طنکلابقنه تیک باتماقدهلار شاید موندان توباندهده تیک یاتما- سلر فچتررغه وقت ایندی درست بغض عالم لرمز اوقتو قدر سینده مجادله قیلہلار اولگی کتابلرمز طاشلانا باشلادقندن بونک آخری نک وخیم بولوبن بلوب مجادله قیلہلار . نغراق تیکشرب قاراسانکز جدال کندلرنکزدن الک باشلادی بیت! ایسکی لرنی حقارہ قیلوب رومانلر . رسالہلار یازدنکز اول وقتده ایسکی طرفلی علمالارمز برده سوگشمای : حدانک اوزینه تفویض قیلدق دیب توزدیلر . صونکره اش صورغه کیتہ باشلاب مذہبارینده اعتباردن چقارہ باشلاغاچ منه علماء اسلام قوزغالوب آخری بو اش یارامادی ائمه اسلاف لرمزی رئیس مذہب لرمزی حتی اصحاب تابعین لری بوتون بوتونکا حور حقارہ قیلہ باشلادیلر دیب قارشلی جدال قیلہ باشلادیلر هیچ کشی سزنگ اصول جدیدنکزگا تیگانی یوق شریعتنی اوز گراتمانکزده تلاسہنکز ندای اصول ایله اوقتکز آنسی بزنگ اش توگل اوز بولنکزی اوزنکز بلورسز . یوقسه ایسکی اصول برله اوقتوبده مشایخ کرام و علماء اسلاف ومجتهدین عظام لرمزی سوکسہنکز باری بر بولور اصول قدرسنده حکمت یوق . بز یوقاریدان بیرلی ایتہمز بیت مکتبلر کندلری اصول جدید بولنوب تحصیل

اولکی کتابلرمز بولنوب اصحاب تابعین اره ومجتهدین کرام لرمزه نیدای شولارچه تحصیل قیلدر لسه برده تیکان یوق بیک یخشی دیب بو محازفنی قزان علمای سی قایدہ کورسہلار شونده اتفاق برله رسوای قیلماق تیوش ایدی! جدالنی شونده کورر ایدی فی حال ایتیک کرهک حقلقغه طرشقان ککشی یوق همده انک ترجمہ سفسطهسون طبع خانہسنده قاراما باصدر وچیدہ ایکسی بر حکمک بولدقلرنندن شهر علماسی بیک یخشی ایتورگه کرک ایدی . اگر باصدر وچیلر کورمای قارامای باصدرغان بولسہلار اعتبار سزلق لاری ایچون الله همده رسول الله عندنک بیک نق عیب بولرلارنده شبہه یوقدر . ایندی مونده باشقه بر نرسہ بار اگر باصدرو - چیلر اسرارلری منکشف بولنسون دیب بولسہ بلکه بونسی ایله مثابده بولسہلار بولرلار چونکه بو ترجمہنی کورماسدن الک بو قدر اشلارنی برده عقل صیغدرماس ایدی . ۸۲۹نجی حدیث شریفنک ترجمہسنہ فقیرن طرا - فندن علاوه . حدیث شریف (من حیب زوجة امرئی اومملوکه فلیس منا) معنای حدیث . بر آدمنک خاتوننی یاکنیزه کنی آزدروب آیرتقان آدم بزدن دگلدر . مثلا بر آدم بر آدمنک خاتنون فوتورتوب آلاما یولغه تارتوب، اول خاتبنی ایرینه مبعوض کوسترب خاتننک آیراوینه سہب بولسہ بو آدم محمد صلی (عم) نک امتندان بولماس . ذاتا بویله اشلارنک بولوی کوبراک برده ایرلردن قاچمای حیا قیلمای، ایرلر ایلن قانشوب یوری تورغان مبالاتسز خاتنلرده بولدر بونکا باش سببده شول قاچماو بولہ دور . بو اش تیکشروب قاراسانک روس لرده یاوروپالولرده بیک کوب بولہ دور . مساماتلر ده برده یوق دیساکده یاریدور . چونکه بویله مبا لاتسز قاچمای ایرلارکا قانشوب یورورلر بوزما

اقوال فقہاً ایله جائز بولسده آلا رغه ده ایرلار
حضورینه چقاماولری آرتق بوله در.
ف. سیمانی آخری وار.

عملسن علمده نه فایده؟

عصر مزده ترقی پرور ضیالیلمز وینکی افکارلی
متمدنلرمز چوغالمقده در. فقط اسکی علمالرمزی
عیب قیلوب قایسیغنه جریده بولسون یازمقلردر.
خصوصاً «الاصلاح» بو بایده بیگراک آله کیتوب
شکایتلری دائمی صورتده یاغدر مقده در.

بزلر ایسه بو توغریده متحیرلر زکه اکثر
ضیالیلمز ترقیپروورلکنک معناسنی محض علوم و فنونی
تحصیل گه حصر ایدوب موجبنجه عملی توصیه ایدن
هیچ کمسه کورنمایدن. حالبوکه علمدن مقصد کسب
ایتدیکی علوم ایله عمل ایدرک تحصیل ایتمش او
لدیهی علمنی ثمره دار ایتمکدر.

خصوصاً عالم اسلام تنزل ایتدی دیوب اسلام
ایچون عمخوارلق ایدن ضیالیلمز و ترقی اسلام
یولنده فداکارانه خدمته کوسترمک صدندنه
اولان متمدنلرمز عملیات شرعیهدن بالکلیه ال
چکده لردن. اتفاقاً اوله رق ضیالیلق ایله کسب
شهرت ایتمش بر نجه متمدنلرمز تصادق ایدوب
نص قرآن جلیل ایله ثابت اولمش و خالق مز جل
وعلا حضرتلری طرفندن فرض ایدلمش نماز تو
غرسنده تنبل و کسلانلق رینه واقف اولدم.

حتی آنلردن بری " ایرته نمازی حفظ الصحته

نلرغه قدر یوق ایدی. موندان صونک نیچک بولر
بلکه تسترنی بترسلار احتمال بزدهده کوبایر. الله
محافظة قیلسون. ایسابلاب قاراغان کشی گا بیک
معلوم اش خاتن قز قاچماغاچ تلاسه نیندای ایرلار
برله او طرشوب بعض وقتلرده اولاقدهده برگا بولوب
شولای ایته تورغاچ بر برسینه موافقه کورنه
باشلاب شیطان تورلی آلاما فکرلارنی کونکلرینه
توشروب آخرنده شوشی اش لار بولوب کیتنه دور.
یاورپالولرده بو اش لرم موده کبی بولوب کیتکانلکندن
برده اعتبارغه ده آلوب قارامایلر. حتی بالالی خاتنلر
بر یا ایکی بالاسون طاشلاب کندسی نک دوستلا-
شقان کشی سی ایله چغوب کیتنه دور. خاتنلر الله
تعالی نک حکمی موجبی پرده آستنده بولغان زمانده
بوندای اش شاین بواماس. اگر خاتنلر نک یوز-
لریندن پرده لرن طاشلاتساق اول وقتده بارده بولور
شونک ایچون بز ملت اسلامیه گا باشقه ماتلردن
عبرت آلوب الله تعالی نک همده رسول حدانک بو
تستر نسائی مسلمانلرغه لازم قیلدقینه منک لار شکر
قیلوب سونه سونه خاتن قزلارمزی هر دائم بوزوق
فکرلی کمسه لار نک سوزلرینه قولاق صالمای غایت
محافظة تحتنده قیلوب اصلا ادب دائره سندن چغار-
ماسقه طرشماقمز لازم بلکه الزم دور. اگر خاتنلر
هز نک یوزلریندن بر مرتبه پرده لرن آلساق صونکره
حضرة مهدی ظاهر بولوب خاتناری یا کادن پرده
اچینه کرترگا طرشسده کیر و پرده گا کرته آلمابز
بوندان غافل بولماسقه تیوش. بزالی حمد اولسون
اسلام ملتندن! مسلمان بولماغان خلق ده بز نک بو
تستر نساً توغریسند بولغان اشه زنی بیک مصلحت
بیک موافق کوره لار. خاتنلر ایله ایرلار آراسنده
بولغان نچار اش لرنک هر برسون پرده سز یورتو-
لریندن ایدکن اقرار قیللار. لکن عجزه لار حقن
یعنی یاشی ایلی دن اوزغان خاتنلرنک قاچماولری

مخالفي " ديه هر كسه اشكار سويله يترك اظهار
كفر ايتمكده ايدى . شعبان شريف نهايتنه تو
غرى دها بر ضيالى اديب ايله سمرقند كتبخانه سنه
تصادف ايتدم . كتبخانه پروگرامى ايسه روس ادبا
لرينك هم كتبخانه كه كروب استفاده ايتمك لرينه مسا
عد ايدى .

بناء غايه مذکور افندينى كورديكده روس اد
بيلرندن بر يدرظنيله (زدر استوى) ديب ملاقات
ايتدم . زيرا بوادمك كيوملرى تاميله روس
كيومى اولديغندن ماعدا سقالي قيرلش ميوغى قو
يلمش باشنده (تسليندر) ايدر . عجايب اسلاميته
مخصوص هيتت وقيافت ايله ايلرولشمك قابل دگل
ميدر ؟ ياخود اسلام هيتتى ايله ترقيدن اسلاميه
مانعيدر ؟ حاشا هيچ بر مانع دگلدر .
بزنگ اسلام هيتت اسلاميه سيله ترقي ايتديكنك
ملت اسلاميه كه بر ضرر كيلدچكميدر ؟ بوقسه هيتت
اسلاميه ايله مترقى بولغان اولدكي ملل اسلاميه
شو هيتتلى سايه سنده مى تدى ايتدى . ؟ حاشا .
حمد اولسون علامه اسلاميه ايچون مخصوص
كيوملرمز وار ايدى . لباسلر كون بكون آزالمقدهر .
بونك سببى تمدن مى ياخود ترقي فرضنده اولانلر
مزنك اولباسلردن تجردى فرضى اولدى ؟ سقال
تراشلامق ميوق اوزاتمق اسلام هيكلنه يوق ايدر .
بو قايدن كلدى ؟
بو شكلده بر انسان نا اشنا مرده سى ، طابولسه
بونكا كيم جنازه اوقور ؟ ياكه بر مسلمان اوشكله
بر فرداشنى كورديكده نينداين لسان ايله سلام
ويرور ؟ بوندن ماعدا بو هيتت فرايض اسلاميه
دن اولان نمازى ترك ايتمكده بر وسيله در .
سجده ايتمك اشلايكه مانع اونك وصولغه سلام
ويرمك فاطى ياقه مانع در .

نماز ايسه مسلمانلره فرضدر بونك خواص
وحكمتنى اجنبى ملت اطبايلرندن سوال ايدياورسه
اسلامدن بيكانه لك حالنده تحسین و تقدیر ايدرك
اوزنچه خواص و حكمتنى بيان ايدر .

شعبان نهايتنده تصادف ايتدم افنديله دخى بر
مجلسده تصادف ايتدم . مجلس ده آلتى يدى كيمسه
وار ايدى . محل مجلس مز تقریبا اوجيوز سريع
آرشون سطحى حاوى اولهرق بييكلككیده سگيز
آرشونه بالغ ايدى . شول مجلسده مرقوم افندي
تك آياق لرندن چيقغان تعفن قوقوسى بدبوياي صلا
صى ايسى جوله مزه نفرة كتردى .

نماز ايچون ابدست الغان كيمسه ده بويله ايسلر
ظاهر اولميوب احباباریده متنفر اوله ايدر . والحاصل
كيوم انساننى نه مسلمان ايدر نه كافر . لکن
ترك فرايضه اولهرق مؤدى گناهللى ايدى بيلور
مادامكه اوزگه خلقلرنگ تعصب مليلرى آنلرى
غيرلر شكلنه صوقلمقدن منع ايديبور اوحالك بزده
شكل وهيتتمزى اوزكار تماينچه چالمه وتاتار بوركى
وياخود برفس كيمه ليز بونلر نماز ايچونده مانع
دگلدر .

شمدى ترقى ديه ينكى لرمز نماز و نيازى ترك
ايدرك دهري اولوب كيدرلرسه عاقب نه اولور
وترقيمز نهدن عبارة فالور . خلاصه فرداشلرم تر
ق ايدلم اسلاميه سايه سنده اجنبى جلدنده دگل
فنون وصناعى اله كتورهلم دينه زى بر افميه ام .
فرقان عظيم موجبنجه عمللرمز كامل اولسه
استديكوز هر شينى الهزه آلوب ترقيلرمز سائر
ملل ترقيستندن دها زياده اولور . موندن اول دو
لت اسلاميه ننگ ترقيسى تاريخا ثابتدر آنلر كملر
تك جلدنده ايديلر . مقتدا به لرى قرآن مجيد

دگامی ایدی ؟ عاقبتیزه دقت نظر ایله باقهلم .
صدیقی .

موازنه لازم در

بر مملکت نك حیاتی و بر ملت نك راحتی ایچون
بر آدم نه قدر خدمت اید، بیلرسه، دیگر بر آدم
عینا بر ملت نك ناپدید و منقرض اولمسینه هم شو قدر
خدمت اید بلور . و بعضا عینا بر آدم . بر زمانلرده
شول ملت نك خراب و هلاکنده خدمت ایدر . بو
هیچ شبهه سز نیچه کره تجربهلر ایله ثابت اولمش
بر کیفیت در . بوگا مصداق اولمق ایچون، حاضرده
هر هر کس نك کوز آلتنده تامغلی آغاج کبی، مراد
بك نامنده استانبولک بر آدم آغزه آلمشدر . هر نه
قدر غزیته لرده یالکیز مراد بك کورولسهده، بز کمال
جسارت ایله احد مدحتنی هم شول زمره گه الحاق
اید بیلورز . هیچ شبهه سز بویله زمان وفرسته تابع
اوله رق، خاق نك کیدش و طبیعت لرینه موافقه سوز
سویلاوچی لر، ییل دکر منی کبک هوا قایسی طرفدن
اولورسه شول طرفقه یوزنی چوروچی آدملار، هر
زمان هر ماتده اوله کامش، و حاله وار و بوندن
سوکره دخی همیشه اوله چق لردر . اصل قباحت بو
آدملارده هم اولسهده، اوزلرینک منفعت لرینی ملاحظه
ایتمیوب، بویله آدملر نك دسیسه لرینه آلدانغان
ملت نك جهالتنده بیوک قباحت واردر . بونلر نك

ساخته ملاحظهلرینی تفریق ایتمیوب، علی العمیا مطلقا
بر شهرتک آلدانوب، بو کبی آدملار نك سوزلرینی
هیچ موازنه سز قبول ایتمک بیوک قباحت در .

بز نك روسیه مسلمانلری ایچون ترکیهده بولغان
بویله آدملر نك احوالنی تفتیش ایتمگه حاجت یوقدر .
بلکه بزلر اوزمز اوز ملتچی لرمنک حالنه یخشی
قاراب اوز آرامزده بولغان شوندی ملت پرده سی
آستندن اوز معیشت لرینه یول ایزلاب یوروچی
لردن کمال احتیاط ایله صافلانورغه کیراک

بوندن ایکی سنه مقدم، روسیهده حریت میدانی
آچلدیغی کبی، بز نك اوز آرامز اوچ دورت فرقه
ظهور ایتمدی: بعضلری قب قزل (سوسیال دیمو-
کرات) بولدیلار، بعضلری (قونستیتوسیون دیمو
کرات) بولدیلار، مالای لر سوزینه هیچ اعتبار یوق
آنی آغزغده آلورغه یارامی، آنلار حقنک سوز
سویلامکک فایده یوق، زیرا آلارغه اوزلری کبک
آحق لرغنه یارمه سه، باشقه هیچ کیم یارمز . اما «قزان
مخبری» کبی «وقت» کبی آدم قولنه توتوله چق
غزته لرگه صاحب بولغان کشی لرگه، ملت جهالت
سایه سنک آلدانوب قالادر، نیچه کره آلدانیدیلار،
بونلار بر زمان «کادیت» لک دعوا قیلیدیلار، بر
زمان میرنای آبنوا لینه قویروغنه قصلوب اوستافی
اوتویردیت ایتدیره مز دیدیلار، بر زمان لردر
اوکتوبریست هم بولوب قارادیلار . همه سیننه علنا
گیروب چیغوب قویروق بولغاب کوز بویاب
یورودیلار . مقصودلری شولار آرقاسنک کوزگه
کورن نام و شهرت قازانمق ایدی . شیمیدی ایکی
سنه لک تجربه کوستردی، بزم مسلمان لرغه اسلام
اولمقدن باشقه بر مجال یوقدر . خصوصا بو کره
ترکیه انقلابی بونی آچینی کوستردی، بزم دیموکرات
لر، دیموکراتلرینک درجه سیننی آکلادی لر،
پرافیسورلر نك انسانیت و مدنیت لری نهدن عبارت
اولدیغنه قناعت ایتدیلار، ایندی بز نك دیموکرات

تورلى خبەرلەر

اھتدا

لوتيران مذهبى اولانلار اسلاھلار ايله نكاح قىلماق روسيەدە بو كونگە قدرى ياكفى نظام ايله عملەدە اجراسى تمام آچق آكلانوب يتكانى يوق ئلىسى . اسكى اصولك لوتيران كليسەسى مسلمان ايله نكاحنى مساعده ايدەر ، ئىكن بالالارنىڭ لوتيران مذهبىدە اولماقنى شرط ايدەر ؛ بو كونلردە پىتربورغدە بونك واقعهسى اولدى ؛ ياخشى آتا آنادان عفتلو بر نەسە قزى ضىالو طيبە مەكتەبىدە اوقى تورغان مسلمان شاگردىنە كىاوگە وارمق اولدوغدىن هم كىاوۋدە بولاچق بالالارنى لوتيران كليسەسىنە طابا بشرمقنى خوش كورمىدوكندىن بو ايسكى لوتيران قاعدەسى غايت مشكلانكە صامش ايدى . قز هم آتا آناسى بونكاققە غايت حسن رضالق كوستردكلرندىن نە ايسەدە بونكاحنىڭ اجراسىدە چالشدىلار اما بغىز بر موانع طالبمقە ايدى چن اخلاص بولغان اشكە هر وقت بر ياردم طابلاچقدر ، همت الرجال تقطع الجبال دىدوكنچە كىاو ايله قزنىڭ غىرتى يتشېب گىر مانىەكە بىرلىن شەرىنە يونالدىلر هم بىرلندە اسلام قبول ايتىك هېچ بر مشقتىز رخصت قىلنە ايكان . بونلر هم بىرلىندە اتقاغا عجم سفارتندە مسافرلىكك عجمى بر شىخ السلام راست كلوب شونك خضورنىڭ اسلام قبول ايدى ب اركان ايمان اعتقادنى عجم سفا رتندە اجرا قىلنىش .

گىر مانىا حكومتىدە بو عفاو قز «آننانك» اسلام قبولىنە راضى اولوب تذكيره پاصپورتىنە اسلام اسمى «خورشيد خانم» دىە قىد ايتىش .

آغايلار ، عقل لرنى باشلارنىنە توپلادىلر ؛ باكودە منتشر «ترقى» صاحى احمد بك آغايفى غز تەسىنىڭ ۵۷ نچى نومر سىندە ، تركىيە اىچون مستقلا قطعى بر حركت لزومنى توصىه ايدىيور ؛ «وقت» صاحى (۳۷۷) نومىرنىڭ كشى گە تايانمە عنوانى آلتندە ، ناتار ملتەدخى مستقلا اوزلرى اىچون اوزلرى حركت ايتمە لرى لزومنى توصىه ايدىيور . ايسكى سى كىبى «كادىت» بولايق مېلو كوف لرنىڭ فاتحەسىنى آلايسق دىمايدىر .

كور دىلاركە ، حاضرە اول دىموفرات لردن بولارغە بر دە التفات يوق ، اول زماندە بوسقى آقچور بىن نى كامىتەكە صابلاغانلر ايدى ؛ آقچورا باسقى (فونستىتونسىيون دىموكرات) پارتيەسىنىڭ پىتربور كامىتەتندىن دعوتنامە آلاچ ، بتون بىلكە اىلرى اىروب كىدوب ، هەمە ناتار ملتىنى آرباسى برلان ايتىوب آودارمقچى بولدى ، قول قولنى بو اديب وقتچى لردە شولارنىڭ بىرنى بىرلادىلر . حاضرە كور دىلار فايدە بوق ، موندە ايدى (كشى گە تايانمە) مقالەسىنى يازالردە ،

بويىك يىخشى ، لىكن ملت بوسوزلرنىڭ هەمەسى موازنە ايدەرك ، عرىض عمىق ملاحظە بىعدىندە ، انصاف تر ازوسىنە صالوب ، بىك يىخشى آيتىك سكى تر ازوغە صالوب اولچارگە كىراك . بو آدملار بوندىن برسە مەقمە نە اىچون دىموكرات ايدىلار ؛ ايدى اوزلرىنىڭ مقدس دىموكراتلىق لرنى نە اىچون توبە ايتدىلار ؛ شول حال لرنى بىز يىخشى موازنە ايدىرساك ، سوگرە بىزگە كىم نىڭ كىم ايكاننى بىلورگە يىخشى بولور .

آخرى وار

عبدالرشيد ابراهيم

«بيان الحق»

بو کونلرده بو مسلامه قزنگ نکاحی اولوب طوی مجلسنده غایت کوب نمسه و مسلمانلر حیوانلر ایدیلر . مجلسده افتحار ایدر و کوزگه طاشلانغان برسی شول ایدی که ، یاش کیلن بتون مجلسده من خورشید خانم اولدم دیه اویناب کلوب هم آنا سبده قزلارینه شو جمعیت مجلسنده خورشید خانم دیه بو یا کفی اسلام اسه ایله خطابلرنی کراکندن آرتق قچقروب باخضور هیچ بر تکلف ارتکابسز آخوند حضرت مبارکدوکز خیر دعاً قیلدوکز ایدی نمسه ایله مسلمانلر برادر اولدق دیو کوب شادلق اظهار ایدوب اوزون صحبت سوکنده طوی مجلسی غایت حضور ایله ، تمام اولدی بو توفیقلی اسلام شاکردینک بزنگ کوب یاشلرگه نمونه عیرت بولر لوقدر ؛ ثبات واستقامت شودر ، یخشی اشکه تشکر دن باشفه نه دیه ام .

« نور »

پولاک مکتبلری

اوتکان نومرده وار شاولده پولاک مکتبلرینک یابلدیغی یازلمش ایدی . ایدی بتون سیاسی فرقلر طرفندن عزتستو نلرنگ دعوتنامهلر یازیلوب هر بر بایقوتلر تکدیر وتقییح ایدلر کینه کوره همه مکتبلرنگ یاگان آچلما سینه اذن ویرلمشدر .

خسته خانهلر

پایتحت اولان پیتر بورغ شهرنگ کله چک سنه ایچون وبا خوفی اولدیغندن ۳۵۰ بیک روبله صرف ایدوب یکر می دانه بیوک خسته خانهلر بیا ایدم چکارمش .

مهم خبر

اماملر میتریکه دن قاراب، نکاح طلاق، طوغان هم اولگانلر حقنده اداره روحانیغه سویدینه گنه ییاروب اداره روحانیه طرفندن ترتیبکه قویلوب میسنترکه یباریله ایدی .

حاضر میسنترستوا بو حسابنی دوغری اماملردن آلورغه قرار ویروب اداره روحانیه دن اماملرنگ حسابنی صورمشدر . بو اش روسجه نی یخشی بیلمگان اماملر ایچون بر قدر اوگغایسز بولور .

معلومات

اوفساده اداره روحانیه طرفندن نشر اولنان «معلومات» مجله سینک یاش محرری محمد صابر حضرت حسنوف جنابلری بو مجله دن قلمنی آلمشدر ، بونک اورنینه حسن عطا قاضی محرر عنایة الله آخوند ایله اولده اوچیتل سوکره قاض اولمش نور محمد افندیلر معاوین تعیین ایدامشار .

اشتراف

«روسکی اصلوا» غزته سنه یکاترینادار شهرندن تیلفراف ایله وایاننی آقروژنی محکمه ننگ حکمنی دورست خبر ویرمدکاری حالده درج قیلدیغی ایچون ۱۰۰۰ روبله اشتراف سالنمشدر .

فینلانندیه

فینلانندیه سیناد غراژدانسکی نکاحقه رخصت ویره تورغان قانون لایحه سیننی قبول ایتمشدر .

مؤذن

قزان غزته لرینگ یازدغینه کوره تهنش اویازینک

قرلانغى قريه سىزك مؤذن افندى يورتنى تفتيش بولوب
خلاف قانون يازيلر مصادره قىلنديغى جهتله مؤذن
افندى پاليسه طرفندن قولغه آلمىشدر .

مسلمان و كيللرى .

دومه دهغى مسلمان و كيللرى صدر الدين مقصود
دفن بشقه لرى جيو اوب بتمشدر .
آقرنلاب فراكسيه اشلرينه باشلايه جقلمش .

قونفرانس پى و غرامى

اشبو عنوان تحتنده استانبولده چيغا تورغان
«يكي غزيتته» اوزينك پاريزدهغى مخبرينك يازغان
خبرينى يازددر . مخبرنك خبرى شولدر .
فرانسى، خارجه ناظرى موسيو پيشون ايله اوزون
بر ملاقات اجرا ايتدم . آنك ايتوينه قاراغانده فرانسى
حكومتى بارقوتى ايله بزكه ياردم ايتونى تيله مككدر .
تيك انكلتره ايله روسيه دن آيرلماينچه آنلر ايله
بركه حركت ايتاسى كيلددر . شونك ايجونده بو
كوننده شول ايكي حكومه ايله مذاكره قيلمقكدر .
فرانسىه رئيس وكلاسى موسيو قول مانسو دخى بوكره
سويله كان نطقنده ، فرانسىه نك تركيه حقنك ، نى درجه
صيمى و خالص بر توجه صاقلادىغنى كورسته شدر .
مومى اليه نك سويلكان نطقى نك خلاصه سى شولدر
«حاضرگى حالنك كورساتديكى مشكلات حتى هلاكت
ايچنده مشروطيت و حریت يولنده طرشقان بر ملت
حقنده صيمى و خالص توجهلر مرنى كورساتوده دوام
ايدوب ايكنچى طرفدن دخى بتون قوتمز ايله
ومتفق و دوستلر مرنك ياردمى ايله بتون بر برسینه

مخالف بولغان فكر و منافعلرنى بر بيركه چيناب
كيلشدرر كه طريشه چقمز»

اوج حكومه آراسندهغى طارتيشوار بتوب، اوز
آرا كيلشدرلرى كى، روسيه حكومتى ايدداشلىرى
نامنه قونفرانس پروگرامنى بو ايش ايچنده بولغان
بشقه حكومتلر كه ايرشدره جكددر . بو خصوصه تركيه
حكومتى فرانسىه ايله بر فكرده در . آوستريا حكوم-
متى قونفرانس قارشى كلماسه ده اول بارى (بولوب
بتكان) اشلرنى قونفرانس ده سويلاشماوچي اكنى تكليف
ايتددر .

بو حالده اگر قونفرانس ياسالسه بولوب بتكان
اشلرنى سويلاشمى قالدريميه چقلمر بلكه بالعكس اولوب
بتكان اشلرنى تصديق ايدد جكددر
والحاصل قونفرانس تركيه كه اوستدنگنه بر ترضيه
وييره جك شوكا قوشوب دخى بر از آقچه ده
كورسته چك .

بو ايضاحتن آنكلاشيله دركه قونفرانس دن بزم
ايچون هيچ بر يونلى اش حسن نتيجه چقميه چقدر .
بز قونفرانس مذاكراتى ائناسنده فرصتن فايده لنوب
بر طرفدن قوراللانورغه دوام ايتلى و بيوك بر قوه
كسب ايتلى مز . ايندى بز يوقودان اويانرغه كيرهك .
بزنى بو ناچار حالكه كتوركان نرسه مجرد يوفلاغان
يوقومزدر . ياپونيه سيمونوزا كى ده كوردىكى حقارتدن
صونك نچك حركت ايتسه بزده شولاي حركت ايتمايمز
كيله جكدده بز هيچ ككه اشانماينچه بارى اوز
قوتمز كه اوز طوبلر مرغه اوز داريمرغه غنه اشانمالى
وطا ياندايمز .

اداره

نيقدر توغرى سوز

عبدالوحد افنديڭ آيتوينا كسوره اولانامعلوم
 كەسەلر نڭ برى كيلوب روقاويرخ ديه قچقر مشدر.
 بوندىن صوك كينزال ايله هجوم ايدوب كوكره گينه
 سانچمشدر. لکن بختنه قارشى كوكرك كيسانده
 دوبيكانلر هم پامتنى دفتر بولوى سببلى كينزال
 دوبيكات كاغلدرينى كيسوب پامتنى دفتر بندن اوتما-
 مشدر. بوندىنصونك هجوم قيلوچى آچيغلانوب كينزال
 ايله ايكنچى مرتبه حملە قىلسە دە يالغز كيو ملرينى كيسوب
 صول قابرغاسى طرفندن بدنينه ضرر سز اوتوب
 كينمشدر. بووقت عبدالوحد افندى قوليله كينزالنى
 توتوب آلوب پيرچانكە آرقلى اوڭ قولى ضرر سز
 كيسلمشدر.
 بوندىنصونك آرتداغى ايكي اشقيا كيلوب
 بوغازندن آلوب يرگه يغوب كوكرك كيسانده
 اولان ۳۰۰ صوم آچەسنى آلوب قاچوب گيزلنمشدر.
 عبدالوحد افندى بوندىن مقدم براتيه حسينوفلر
 فاتتورندن ۱۳۰ صوم آچە آلوب چقمش ايكان اوز
 يانده ۲۰ صوم اولدىن وار ايمش.
 عبدالوحد افندى واقعهنى برنچى چاستقه پاروب
 بيان ايتمشدر.

برنچى دوما و كيللرى

۱نچى دوماغه اورنبورغ غوبر ناسندن صايلانمش
 وكيلى م. ي. سۋيشنيكوف كازاچى عسكرلر حقنده
 يازغان بر مقالهسى ايچون پيتربورغ افروژنى محكمه
 سى طرفندن ۳ آى تورمه گە حكم ايديلوب ترويسكى
 تورمه سينه حبس ايدلمشدر.
 دخى وپر خورال اوياندىن صايلانمش دوما وكيلى
 «كا صاراتف» ۲۵نچى اوكتابر پيتربورغده ۳نچى

دوما وكيلى ص. ا. وارانين فاترنده آريستوايست
 ايدلمشدر.

اما ايكنچى چاستقه ايتكاج كاساراتوف آزاد ايدلمشدر

واق اوغريلر

پاليسه طرفندن ۶ دانه اوغرى قولغە آلمشدر.
 بونلر يوزاق واتوب يورت نرسەلرى اوغرىلغانلر.
 اوغريلر ۱۲ ياشدىن ايڭ زورلرى ۱۵ ياشلكدر.

دخى برسى

۲۸نچى اوكتابرده قابچقلر اوغرىلاب غارادسكى صو
 ديه طرفندن ۱۵ ياشلك نعمت جان اسملى بر تاتار
 بالاسى ۳ آيغە تورمه گە حكم ايدلمشدر.

هجوم

يقين كونلرده پراوتنيك مغازينى پريكاشچيدكى
 تيلغرافنى اورمى ايله خرپونوفسكى اورام چاتنده
 نامعلوم بر شخص هجوم ايدوب كوزينه واق نماكى
 سيمبمشدر. لکن تهاكى پريكاشچيك نڭ كوزينه كيرمه دكى
 سببلى هجوم ايدوچينى آياغندن چالوب يغوب ياردم
 صواب قچقره ، قچقره يوكر سەده يقين تيره دن پاليسه
 كشيلىرى بريدە كونامشدر.
 بو كونلرده هجوم ايدو ، طالاو واولترو كيبار
 بيك چوغالدى ، حتى اوراملردن يورورگەده بك
 قورقنچدر. اولكان اوراملرده غوردوايلر طولب
 يانديغى حالده بشقه اوراملرده اوت ياندروب
 قاراساڭك طابار حال يوقى بو حاللردن پوبليك بك
 زارلاندر.

اداره دن

بوندىنصوك ژورنالز اولكى قورمى
 چقاچقدر. بو نومبرلر بايرام كونلرى
 سببلى تورلى وقتلرده چقدى.

A. T. S. S. R. T. M. X. K.
 MƏRKƏZ QILMI hƏM
 PUBLIKA KƏTRXANƏSİ
 ЦЕНТРАЛЬНАЯ
 Научная и Публичная
 Библиотека
 Kazan